

EGE' DE ASTRONOMİ BAŞLIYOR

Rümeysa KIZILIRMAK^{1*}

¹Ege Üniversitesi Astronomi ve Uzay Bilimleri Bölümü, İzmir

İlk önce herkese, tüm astronomi camiasına selam. Ben 2 Şubat 1934, İstanbul doğumluyum. Babam Askeriyede maliye müfettişiydi. Babamın görevi nedeniyle sürekli okul değiştirmem gerekti. Önce İstanbul' dan İslahiye' ye gittik. İlkokul birinci sınıfı İslahiye' de okudum. İki sene İslahiye' de kaldık. Daha sonra Ankara' ya geldik. Üçüncü sınıfı orada okudum. Sonra İstanbul Çatalca' ya geldik. Dört ile beşinci sınıfı da orada okudum. Sonra İstanbul Cibali Ortaokulu' ndan mezun oldum ve liseyi 1951' de Ankara' da bitirdim. Sonra üniversite hayatı başlıyor. Ankara Üniversitesi, Fen Fakültesi, Astronomi-Matematik kürsüsünden 1955 yılının Haziran ayında mezun oldum. Ocak ayında Astronomi Kürsüsünde asistanlığa başladım. Aslında, ilk önce Matematiği istedim. Hocam da öyle istedi. Ama, kadro yoktu. Astronomi' de kadro varmış. O sırada hocalardan Kreiken vardı. Onunla birlikte çalışmaya başladık. Abdullah Kızılırmak da doktorasını vermişti ve asistandı. Bizim astronomi derslerine girerdi. Rasat yaptırırdı. İlk çalışmaları küçük teleskoplarla yaptık. O zamanlar öğrencilerle rasathane çalışmaları okulun olduğu yerde yapılıyordu. Pek çok mikro göktaşları vardı. Abdullah, onun üzerine çalışıyordu. Sonra, Heidelberg Üniversitesi' ne gitti. Bana görev verdi. Her gün 1 metre karelik bir yerde, cam üstünde mikro göktaşlarını toplardım.

Abdullah ile 1958 yılında evlendik. Abdullah, Kreiken ile birlikte Ankara Üniversitesi Rasathanesi' nin kuruluş çalışmalarına katıldı. 1962 yılında ise Ege Üniversitesi' ne astronomi dersleri vermek üzere geldik. Yusuf Vardar, "burada Astronomi Kürsüsü' nü siz kurun" dedi. Üç gün düşündük. O kadar yeşildi ki Bornova. Çok güzeldi, ağaçlıktı ve sonunda, buraya gelmeye ve Astronomi Kürsüsü' nü kurmaya karar verdik. Kuruluş çalışmalarında bizim dışımızda değişen yıldızlar çalışan, Almanya' dan gelmiş Dr. Pohl vardı. Ankara Üniversitesi' ne de gelmişti. Ege' ye de kürsü kurulduktan sonra geldi. Bu arada rasathane kuruluyordu. Rasatları Dr. Pohl yapıyordu ve gösteriyordu. Burada biz ondan öğrendik. Şükrü Bozkurt ve Sezai Hazer vardı. Çok zor koşullarda kuruluş çalışmalarına başladık. Ama herşey sevgiyle oluyor. Sabaha kadar rasat yapardık. Hiç yorulmazdık. Ertesi gün de derslere giriyorduk.

Kuruluş çalışmalarının başlangıcında ilk önce Rasathane yerini buldular. Bina yükseldi. Su gerekli oldu. Suyu dağlardan aşırıdılar, geçirdiler. Su, yaklaşık üç-dört dağ arka taraftan, yerin 1 metre altı kazılarak, borular döşenerek, geldi. Sonra, duvarlar yükseldi. Kubbe ısmarlandı. Sonra, kubbe ve teleskoplar yerine takıldı. En büyük teleskop o an Ege Üniversitesi' ndeydi. Her gün bir jiple Rasathaneye çıkıp-iniliyordu.

* Sayın Prof. Dr. Serdar Evren'in, 01 Mart 1980'de emekli olan değerli hocamız Dr. Rümeysa Kızılırmak'la röportaj şeklinde yaptığı konuşma, benim tarafımdan yazı haline dönüştürülerek buraya alınmıştır.

Aynı dönemde astronomi çalışan kişilerle de tanışıyor ve görüşüyorduk. Örneğin Hakkı Ögelman'ın astrofizikte bilimsel çalışmaları vardı. Abdullah ile yazışıyorlardı.

Şekil 1. Rümeyza hanım, Balıkhova, İzmir 2010.

Abdullah çok iyi tanırdı. Biz Adana'ya gittiğimizde, 5-6 saat onlarla birlikte olurduk. Çok samimilerdi ve de sonra Abdullah'a verilen TÜBİTAK ödülünü almaya gittiğim zaman, o beni tanıdı. Orada konuştuk, sohbet ettik. Hastaydı ama yine de bilinci açıktı.

Paris Pişmiş'in Abdullah ile yazışmaları oluyordu. Bizim eve davet ederdi. İzmir'de iki defa bizde kaldı. Çok değerli biriydi. Geldiği zamanlarda bölümde ders verirdi. Rasathaneye de çıktı. Gözlemlere katıldı.

Dilhan Eryurt da ben Ankara Üniversitesi'nde iken, doçent olarak gelmişti. Bizimle de çalıştı. Ondan sonra Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ne gitti. İlişkilerimiz iyiydi. İlk sempozyum da Ankara'dayken olmuştu. Bütün astronomlar bir arada resimlerimiz var. Nüzhet hanımın (Gökdoğan) ve Kamuran Hanımın (Avcı) da isimlerini burada anmak isterim. Şimdi yeni bir Ulusal toplantıda bir araya geliyorsunuz. Çok büyük işler başarıyorsunuz. Astronomlar olarak, Ege Üniversitesi'nde ve diğer bölümlerde çok güzel şeyler yapıyorsunuz.

Başarılar diliyorum.

Şekil 2. 1969 yılında Ege Üniversitesi Gözlemevinin kuruluşu sırasında astronom-anne olarak Rümeyza Hanım oğluyla.